

Rok 2021

●●● DOKUMENTUJEME

Počas roka sme zdokumentovali 115 príbehov pamätníkov a pamätníčok. Od januára 2021 sme začali natáčať aj v našom, slovenskom, profesionálnom filmovom štúdiu, ktoré sa nachádza v priestoroch bratislavskej Židovskej náboženskej obci. Počet príbehov zdokumentovaných metódou Eye direct (v audiovizuálnej podobe) bolo v minulom roku 32. Vzhľadom na pretrvávajúcu epidemickú situáciu sme určitý počet životných príbehov pamätníkov a pamätníčok zdokumentovali aj dištančne skrz aplikáciu Zoom, v snahe zabezpečiť ich ochranu zdravia.

V rámci dokumentovania príbehov pamätníkov a pamätníčok sme v roku 2021 podnikli aj dve pracovné cesty do zahraničia. V júni 2021 sme boli natáčať príbehy v Budapešti a v septembri 2021 sme boli natáčať v Záhrebe.

V roku 2021 sme zrealizovali viaceré projekty:

- Príbehy 20. storočia, podporený Nadačným fondom Telekom pri Nadácii Pontis
- Bratislavskí/é pamätníci/čky – šírenie posolstva ich životného príbehu / tvorba filmov, podporený Nadáciou mesta Bratislavy
- Športové legendy, podporený Nadáciou Tipsport
- Dokumentujeme príbehy 20. storočia - židovská menšina podporený ministerstvom kultúry SR

V rámci rôznych projektov spolupracujeme aj so zahraničnými partnermi, medzi ktorých patria Documenta – Chorvátsko, Centrum Historii Zajezdnia – Poľsko, Post Bellum ČR, Documenta – Chorvátsko, Gendenstätte Bautzner Straße – Nemecko, Itt és Most Art Foundation – Maďarsko.

V roku 2021 sme realizovali alebo sa spolupodieľali aj na medzinárodných projektoch:

- #weremember - 75 years after WWII, ktorého partnermi sú organizácie: Post Bellum ČR, Documenta – Chorvátsko, Itt és Most Art Foundation – Maďarsko, v rámci ktorého boli zdokumentované príbehy pamätníkov a pamätníčok druhej svetovej vojny.
- Inconvenient Mobility, +1945, ktorého partnermi sú: Centrum Historii Zajezdnia – Poľsko, Post Bellum ČR, Documenta – Chorvátsko, Gendenstätte Bautzner Straße – Nemecko. V rámci projektu boli zdokumentované príbehy pamätníkov a pamätníčok, ktorí boli postihnutí nútenou migráciou. Okrem dokumentovania ich príbehov sa v rámci projektu realizuje aj medzinárodná putovná výstava Vysídlená pamäť. Nad výstavou prebral záštitu Matúš Vallo, primátor Hlavné mesto SR Bratislava a Juraj Droba, predseda Bratislavského samosprávneho kraja.

V priebehu roka sme nadviazali spoluprácu s mestom Nitra, s ktorým sme zrealizovali projekt zameraný na pamätníkov a pamätníčky Nitrianskeho kraja. Zdokumentovanie príbehu sa zrealizovalo v rámci projektu kandidatúry mesta Nitra na Európske hlavné mesto kultúry 2026.

Náš tím aktuálne tvorí 82 dokumentaristov, tri korektorky a dvaja prekladatelia.

Po spracovaní sa príbehy uverejňujú v databáze Memoryofnations.eu (česky a slovensky Pametnaroda.cz), ktorá je najväčšia svojho druhu v Európe a umožňuje každému plný prístup k materiálom zadarmo.

Ukážky príbehov po uverejnení:

<https://www.pametnaroda.cz/cs/node/55542>

<https://www.pametnaroda.cz/cs/node/57258>

<https://www.pametnaroda.cz/cs/node/55719>

<https://www.pametnaroda.cz/cs/node/55846>

<https://www.pametnaroda.cz/cs/node/59099>

Väčšiu časť spracovaných príbehov (v roku 2021 ich bolo 35) uverejňujeme v známych médiách (Aktuality, Denník N, SME, týždeň, Dobré noviny, Slovak Spectator. Odkazy na ne s anotáciou uverejňujeme na stránke www.postbellum.sk/pribehy .

●●● VZDELÁVAME

WORKSHOPY: Prioritou našej vzdelávacej činnosti sú workshopy. Začiatok kalendárneho roka bol spojený s lockdownom a školy sa vzdelávali dištančne. Preto sme workshopy museli realizovať v online podobe. Prepracovali sme metodiky do online podoby tak, aby sme čo najviac zachovali aj v obmedzených podmienkach zážitkový charakter WS (skrátili trvanie WS na 2,5 hod., pripravili úlohy, ktoré musia žiaci splniť pred WS, prdplatili aplikáciu ZOOM a naučili sa s ňou pracovať,...) Pre ZŠ poskytujeme online WS: „Rozhodovanie“, „Školská slávnosť 89/90“, pre SŠ: „Iba sme sa narodili“ a „Nežná zmena“.

Počet workshopov počas lockdownu:

január - 11 WS online

február - 28 WS online

marec - 42 WS online

Veľmi zodpovedne, dodržiavajúc všetky bezpečnostné ochranné opatrenia sme postupne zavítali na niektoré školy s WS naživo. Niektoré školy ostávali v dištančnom vzdelávaní a tam sme pokračovali s WS v online podobe.

apríl – 15 WS offline/ 4 WS online (19 WS)
máj – 13 WS offline/ 8 WS online (21 WS)
jún – 20 WS offline/ 1 WS online WS (21 WS).

V septembri to vyzeralo nádejne a naše deti začali nový školský rok 2021/2022 v prezenčnej podobe:

september - 14 WS offline
október - 20 WS offline / 2 WS online (22 WS)
november - 21 WS offline

Následne sme sa po zhoršení epidemiologickej situácie v súvislosti s Covid 19 a opätovnom zavretí škôl presunuli do online priestoru a realizovali WS v online verzii.

december - 1 WS offline / 5 WS online (6 WS)

Spolu: 205 WS z toho: 104 WS offline / 101 WS online

WEB PUZZLEPAMATINARODA: Veľkým úspechom je spustenie a postupné dopĺňanie vzdelávacích materiálov do vzdelávacieho webu **puzzlepamatinaroda**, na ktorom ponúkame deťom, učiteľom, učiteľkám i rodičom paletu zážitkových aktivít. Či sú to **príbehy** z našej databázy, **podcasty**, **krátke filmy** zdokumentované a vytvorené tímom Post Bellum a na ich základe vytvorené **pracovné listy pre žiakov ZŠ, SŠ, projektové úlohy pre učiteľov/učiteľky**, ktoré vypracovávali lektori vzdelávacieho oddelenia a pre učiteľov úlohy pripravovala metodička D. Kúdelová Kopčanská.

Zhotovených a pripravených na úpravy je **34 pracovných listov pre žiakov ZŠ, SŠ a pre učiteľov/učiteľky**.

Na webe sa nachádza aj aktivita **"Zachráň príbehy"** inšpirovaná výsledkom práce našich českých kolegov "Dokumentaristom z domova". Ponúka v prepracovanej, preloženej podobe manuál, videá a návody, ako z domova spracovať a zachrániť príbehy blízkych, známych aj neznámych pamätníkov našej pestrej minulosti. Učitelia/učiteľky, rodičia, žiaci a žiačky tu nájdu ponuku našich zážitkových vzdelávacích workshopov s ponukovými listami a predstavujeme tu aj tím našich lektorov. Z pestrej ponuky vzdelávacieho materiálu si cieľová skupina môže vybrať naozaj kvalitný edukačný materiál a využívať ho v svojej pedagogickej praxi i oboznamovaní sa s našimi historickými reáliami.

DOTAZNÍKY: Súčasťou našej práce je aj **zber dát o hodnotových orientáciách cieľových skupín našich WS**. V tomto zbere sme úspešne pokračovali a získali tak mnohé informácie o pohľade mladých ľudí na svet, našu spoločnosť, našu minulosť, s ktorými môžeme operovať a na ich základe argumentovať potrebu zážitkového vzdelávania, podpory rozvoja kritického myslenia a budovania občianskej spoločnosti. Tieto dáta budeme v spolupráci s agentúrou 2muse vyhodnocovať.

"NEZABÚDAME NA VÁS": Aj mnohí **členovia vzdelávacieho oddelenia sa podieľali na našej aktivite** zameranej na podporu a pomoc tým najzraniteľnejším v našej spoločnosti a to

seniorom. Zapojili sme sa oslovovaním pamätníkov a našich seniorov do **pomoci pri registrácii, resp. doprovodu na očkovanie.**

METODIKY DO ČASOPISU "PRÍBEHY 20. STOROČIA": Od samého počiatku vydávania nášho štvrťročníka „Príbehy 20. storočia“, máme v ňom vyhradenú svoju časť a to **"Metodické listy" pre učiteľov, žiakov i rodičov.** Tu ponúkame v každom čísle **2 príbehy a k nemu vypracované 2 aktivity, námety** na ďalšiu prácu s príbehmi formou diskusie i zážitkových aktivít, ktoré dokresľujú publikované príbehy a zároveň dávajú možnosť o trochu viac prežiť dobu, život obyčajného človeka a pochopiť význam toho, aby sme na ich príbehy nikdy nezabudli.

SPOLUPRÁCA S ŠPÚ: Napriek tomu, že sa školy i celá učiteľská obec snaží o oslobodenie z kolotoča byrokracie, centrálného riadenia, oklieštenia rôznymi nariadeniami, ostáva realitou, že kompetencie niektorých inštitúcií sú realitou a je nutné ich rešpektovať. Vedenia Štátneho pedagogického ústavu nás naďalej kontaktuje pri organizácii vzdelávacích podujatí určených pre učiteľov. Dostali sme **2X priestor prezentovať na online seminári pre učiteľov to, čo robíme, ukážku z workshopu, online WS.**

Spolupráca s Nadáciou Pontis: *Nadácia Pontis*, ktorá nám v minulosti poskytovala mentorskú pomoc, zabezpečovala spoluprácu s vedcami pri tvorbe dotazníkov a napomáhala pri riadení i finančnom zabezpečení organizácie nás oslovila k ďalšej spolupráci. Jeden krát mesačne sa stretávame zosieťované organizácie pri **Edumni raňajkách** a snažíme sa **vytvoriť platformu osvedčených vzdelávacích organizácií**, ktoré kreuju vzdelávacie prostredie a vnášajú do škôl neformálne vzdelávanie. Stretli sme sa aj so zástupcom ministerstva školstva a spoločne sa pokúšame meniť nastavenie systému a stať sa tak neoddeliteľnou súčasťou vzdelávacieho systému.

Vďaka tejto aktivite sa Post Bellum sa dostalo medzi **odporúčané organizácie pre školy v dokumente Sprievodca školským rokom 2021/2022 (bývalé Pedagogicko-organizačné pokyny) schválené ministrom školstva, vedy, výskumu a športu SR**

KINOPRÍBEHY: Opäť sme zrealizovali vzdelávaciu aktivitu „Kinopríbehy“, kde žiaci stredných škôl majú možnosť oboznámiť sa s krátkym príbehom pamätníka zdokumentovaným Post Bellum a následne byť aktívnym účastníkom besedy, diskusie s odborníkmi alebo vzácné aj s pamätníkom. Zrealizovali sme ich do konca roka **5 v online podobe**, vzhľadom na pandemickú situáciu v súvislosti s Covid 19.

ÚČASŤ V RÔZNYCH KOMISIÁCH: Vzhľadom na pripravované zmeny vo vzdelávacom systéme a reformu vzdelávacieho systému sme prijali pozvanie do rôznych komisií, v ktorých sa online prejednávali rôzne problémy a prispievali sme k tvorbe nových vzdelávacích podkladov pred finalizáciou reformy (**Globálne vzdelávanie, Vzdelávanie 21. storočia, Východiská zmien v kurikule základného vzdelávania, Východiská zmien vo vzdelávacích oblastiach,...**). Sme vďační, že sme boli prizvaní a mohli sme aktívne vstúpiť aj neziskové organizácie do prípravy tak závažných dokumentov, ktoré úplne menia stratégiu vzdelávania.

Sme aktívnym členom SKAV (**Stálej konferencie aktérov vzdelávania**), kde sme priebežne prizývaní na rôzne konferencie, webináre, diskusie a podujatia. Pripomienkovali sme mnohé návrhy, ktoré komisia predkladala.

PROJEKT „GULAG XR“: Aktívne sme zapojení do medzinárodného projektu Gulag XR, ktoré výstupom bude **v roku 2023 zážitkový workshop** s témou gulagov a príbehmi pamätníkov všetkých zúčastnených krajín (Nemecko, Poľsko, Česko, Slovensko) a s využitím prvkov **virtuálnej reality** počas workshopu. Riešili sme jednotlivé dielčie úlohy (analýza učebníc, analýza vzdelávania o témach gulagov, anketa pre učiteľov, tvorba príbehov pamätníkov,...atď)), zúčastňovali sa online meetingov a zúčastnili sme sa pracovných stretnutí v Prahe a v Berlíne.

●●● ROZPRÁVAME

Putovná výstava PO 2. SVETOVEJ VOJNE

Za rok 2021 sa naša putovná výstava “Po 2.svetovej vojne”, presunula spolu 15 krát. Navštívila mestá Rožňava, Lučenec, Hlohovec, Levice, Vrábľe, Čierny Balog, Senec, Bratislava- Rača, Šaštín, Hurbanovo, Trenčín, Vrútky, Bratislava- Rusovce, Bratislava- Staré mesto a Bratislava- Dúbravka. Úspešne pokračujeme aj od začiatku roka 2022, v ktorom je aktuálne obsadená do júna 2022.

Podcast Príbehy 20. storočia

Vo vlastnej réžii a s uverejňovaním v spolupráci s denníkom Aktuality.sk sme v roku 2021 pripravili 34 častí podcastu Príbehy 20. storočia. Ide o cca polhodinový formát s autentickým záznamom rozprávania pamätníka a pôvodnou hudbou.

Všetky časti podcastu:

<https://open.spotify.com/show/5Vd8E8SV2IhT089MdRkDhQ?si=18be9c97b5e54f19>

Diskusná relácia SLOBODA NIE JE HAPPY END!

Vo vlastnej réžii a s uverejňovaním v spolupráci s denníkom Aktuality.sk sme v auguste 2021 začali vytvárať reláciu Sloboda nie je happy end!, ktorá je k dispozícii vo forme podcastu a videa.

Podcastová verzia:

<https://open.spotify.com/show/5Vd8E8SV2IhT089MdRkDhQ?si=18be9c97b5e54f19>

Video verzia je uverejnená na našom Youtube kanáli a na kanáli Aktuality.sk:

https://www.youtube.com/watch?v=nj9LMpn6uM4&list=PL6wBFsvwE5DYyMF5cVT_IcTtsxSYX9CFg

V roku 2021 sme vytvorili 5 častí.

39 príbehov pamätníkov v slovenských médiách, v Denníku N

Ceny Pamäti národa

Tak ako každý rok sme boli spoluorganizátormi Cien pamäti národa, ktoré sa v tomto roku odovzdávali v pražskom Národnom divadle bez prítomnosti divákov. Slovenskými laureátmi boli Lívia Herzová a František Vaczula. [Záznam ČT a RTVS tu.](#)

Memoriál Stopami ukrývaných detí 2021

V týždni od 18. do 25. júla 2021 sme zrealizovali 2. ročník memoriálu Stopami ukrývaných detí, inšpirovanom známym memoriálom Vrba - Wetzler. Memoriál je založený na skutočnom životnom príbehu pamätníka, vtedy 12 ročného Pavla Eliho Vaga, jeho staršej sestry Ester a ďalšej rodiny a známych, ktorí počas 2. svetovej vojny prežili len vďaka ľuďom, ktorí sami riskovali svoje životy, aby ich zachránili.

Prešli sme viac ako 100 kilometrov miestami, kadiaľ putovali súrodenci od chvíle, keď opustili svoj domov vo Vrútkach až do dňa, keď sa znovu mohli v osade Sihla slobodne pohybovať. Väčšina trasy viedla krásnymi miestami Podpoľania, kde Eli ako dieťa prežil to, čo si dnes nevieme ani predstaviť. Dnes, už deväťdesiatročný Eli, ktorý žije v Izraeli, sa mal podujatia zúčastniť aj osobne. Cestovné obmedzenia kvôli pandémie COVID-19 však spôsobili, že sme sa s ním priebežne spájali virtuálne (aj priamo na trase) a boli to veľmi milé a veselé momenty.

Krátky film z memoriálu 2021: <https://youtu.be/xPoCdM7buSg>

Viac informácií: <https://www.postbellum.sk/memorial/>

Štvrt'ročník Príbehy 20. storočia

V roku 2021 sme opäť vydali štyri čísla štvrt'ročníka Príbehy 20. storočia. Redakčná rada pod novým vedením sa rozšírila o externých spolupracovníkov z rôznych oblastí spoločenského života. Stabilizovali sme grafickú úpravu časopisu, skvalitnili papier a tlač. Rozšírila sa aj mediálna spolupráca s partnermi.

V roku 2021 vyšli nasledovné čísla.

- 01/2021 – Keď súdila politika (súdne procesy)
- 02/2021 – Boj o pravdu (hoaxy a dezinformácie)
- 03/2021 – Ženská sila (feminizmus)
- 04/2021 – Média v službách štátu (verejnoprávne médiá)

K predplatiteľom patria aj inštitúcie vzdelávania a osvetu, a to:

- školy
- knižnice
- iné vzdelávacie inštitúcie (vojenská akadémia, historický ústav...)

Časopisy sa predávali aj na knižných festivaloch a vo viacerých kníhkupectvách. Ako úspešný predajný kanál pre distribúciu časopisu v offline režime sa potvrdil knižný festival BRaK.

Najúspešnejším číslom minulého roka bolo 03/2021 - Ženská sila.

Informácie: <https://www.postbellum.sk/rozpravame/casopis/>

Verejná zbierka Deň vojnových veteránov

Stacionárne pokladničky umiestnené v kultúrnych inštitúciách, kníhkupectvách, obchodoch a zbierka v Bratislave s dobrovoľníkmi, v konkrétny deň 11.11.2021. Vyzbieraná suma bola dokopy 3048,66 eur.

Online fundraisingová kampaň: www.denveteranov.sk

ĎALŠIE FUNDRAISINGOVÉ KAMPANE

Workshopy o histórii pre budúcnosť v demokracii:
<https://www.donio.sk/workshopy-o-minulosti-pre-buducnost>

10 rokov Post Bellum na Slovensku

Oslava pre priateľov a podporovateľov Post Bellum v online aj fyzickom stretnutí, bola príležitosťou na pripomenutie si práce práce organizácie.

KAMPANE NA ZVÝŠENIE POVEDOMIA O KLÚČOVÝCH UDALOSTIACH HISTÓRIE

27. január 2021 - Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu

Online kampaň na sociálnych sieťach so zapojením influencerov, ktorá vyzvala fanúšikov Post Bellum k tomu, aby zdieľali svoje tipy na knihy, filmy a dokumenty s témou holokaustu.

25. marec - Cesta do neznáma

Online kampaň na sociálnych sieťach so zapojením influenceriek, ktorá si pripomenula výročie 1. transportu zo Slovenska počas druhej svetovej vojny.

Medzinárodná kampaň 8. a 9. mája 2021 - Deň víťazstva

Na Slovensku, v Čechách, Maďarsku a Chorvátsku sme spolu s partnermi pripravili komunikačnú kampaň postavenú na [video spote](#) nasadenom na sociálnych sieťach a príbehoch pamätníkov, ktorí prežili 2. svetovú vojnu.

Počas celého roka sme sa venovali pripomínaniu historických udalostí s využitím zdokumentovaných príbehov pamätníkov a so zapojením influencerov. Pripomenuli sme si tak napr:

27. január - Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu

25. marec - Výročie 1. transportu zo Slovenska

20. - 21. august - Výročie začiatku okupácie Československa vojskami Varšavskej zmluvy

29. august - Výročie SNP

9. september 2021 - smutné 80. výročie prijatia Židovského kódexu